

Rakennusjärjestys

SODANKYLÄN KUNTA

KOOSTE JA VASTINEET LUONNOSVAIHEEN LAUSUNNOISTA
JA MIELIPITEISTÄ

Sisällys

1.	Saapuneet lausunnot.....	3
2.	Saapuneet mielipiteet	3
3.	Lapin elinvoimakeskus	3
3.1	Tiivistelmä lausunnon sisällöstä ja vastineet	3
4.	Fingrid Oyj.....	4
4.1	Tiivistelmä lausunnon sisällöstä ja vastineet	4
5.	Lapin pelastuslaitos	5
5.1	Tiivistelmä lausunnon sisällöstä ja vastineet	5
6.	Lupa- ja valvontavirasto	5
6.1	Tiivistelmä lausunnon sisällöstä ja vastineet	5
7.	Paliskuntain yhdistys.....	11
7.1	Tiivistelmä lausunnon sisällöstä ja vastineet	11
8.	Saamelaismuseum Siida	12
8.1	Tiivistelmä lausunnon sisällöstä ja vastineet	12
9.	Tunturi-Lapin ympäristöterveydenhuolto	13
9.1	Tiivistelmä lausunnon sisällöstä ja vastineet	13
10.	Yksityishenkilö 11.4.2026	16
10.1	Tiivistelmä mielipiteen sisällöstä ja vastineet.....	16

1. Saapuneet lausunnot

- Lapin Elinvoimakeskus 30.4.2026
- Fingrid Oyj 12.5.2026
- Kittilän kunta 23.4.2026 (ei lausuttavaa)
- Lapin liitto 4.5.2026 (ei lausuttavaa)
- Lapin pelastuslaitos 23.4.2026
- Lupa- ja valvontavirasto 13.4.2026
- Paliskuntain yhdistys 13.5.2026
- Rovaniemen kaupunki 29.4.2026 (ei huomautettavaa)
- Saamelaiskäräjät 16.4.2026 (ilmoitus, että eivät jätä lausuntoa)
- Saamelaismuseum Siida 13.5.2026
- Tunturi-Lapin ympäristöterveydenhuolto 12.5.2026

2. Saapuneet mielipiteet

- Yksityishenkilö 11.4.2026

3. Lapin elinvoimakeskus

3.1 Tiivistelmä lausunnon sisällöstä ja vastineet

Lapin elinvoimakeskuksen liikenneosasto toteaa lausunnossaan, että rakennusjärjestyksessä tulee huomioida maanteiden suoja- ja näkemäalueita koskevat määräykset kohdassa 9.2 §. Rakennuksia ei saa sijoittaa maantien suoja-alueelle tai näkemäalueelle liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain mukaisesti.

Vastine:

Maantien suoja- ja näkemäaluetta koskevat asiat ovat olleet huomioituna luonnoksen kohdassa 4.3 §

Asuinrakennuksen etäisyyden tiestä tai muusta ympäristömelua aiheuttavasta kohteesta tulee olla sellainen, että rakennuspaikalle jää riittävästi oleskeluun tarkoitettua piha-aluetta, jonka melutaso ei ylitä yleisiä melutason ohjearvoja (Yleiset melutasojen ohjearvot (VnP 993/1992).

Vastine:

Rakentamislaki ja mm. Ympäristöministeriön asetus rakennuksen ääniympäristöstä (796/2017) antavat vaatimuksia ja määräyksiä ääniympäristöstä sekä melun- ja

tärinäntorjunnalle. Rakennusjärjestyksen laadinnan työryhmän näkemyksen mukaan rakennusjärjestyksessä ei ole tarpeen toistaa liikaa asioista, jotka ovat jo rakentamislaisissa tai rakentamismääräyskokoelmassa.

Lausunnossa todetaan, että liittymien rakentaminen vaatii luvan tienhallintoviranomaiselta.

Vastine:

Yleiseen maantiehen liittyminen ja tiehallintoviranomaisen luvan tarve lisätty rakennusjärjestyksen ehdotuksen kohtaan 9.2 §

4. Fingrid Oyj

4.1 Tiivistelmä lausunnon sisällöstä ja vastineet

Lausunnossa todetaan, että rakennusjärjestyksessä kohdassa 8.4 § ei tulisi esittää kantaverkon voimajohtoja koskevia kiinteitä vähimmäisetäisyyksiä, koska voimajohtoalueiden ja rakennusrajoitusalueiden leveydet vaihtelevat tapauskohtaisesti. Rakentajan tulee aina selvittää voimajohtoa koskevat rajoitteet johdon omistajalta, ja Fingridin kantaverkon johtojen osalta pyytää risteämälausunto.

Lisäksi lausunnossa suositellaan, että kantaverkon suurjännitejohdot erotetaan tekstissä pien- ja keskijänniteverkoista, koska niiden tekniset ominaisuudet ja oikeusvaikutukset poikkeavat merkittävästi toisistaan.

Lausunnon mukaan viittaus jakeluverkon haltijan suostumukseen ei sovellu kantaverkon voimajohtoihin ja voi johtaa virheellisiin tulkintoihin. Myös käytettyä terminologiaa (esim. voimalinja, sähköjohto, suurjännitejohto) tulisi yhtenäistää ja selkeyttää.

Vastine:

Huomioitu rakennusjärjestyksen ehdotukseen ja tarvittavat korjaukset tehty. Rakennusjärjestyksen luettavuuden vuoksi lausunnossa esitettyjä huomioita tiivistetty ehdotukseen.

5. Lapin pelastuslaitos

5.1 Tiivistelmä lausunnon sisällöstä ja vastineet

Pelastustiet kohta 9.3 §. Pelastuslaitos ei katso aiheelliseksi ilmoittaa rakennusjärjestyksessä täsmällisiä mittoja pelastustien mitoittamiseen. Peruste: pelastustietä eniten mitoittava ajoneuvo on nostolava-auto (suurin ja raskain). Pelastustien leveys 3,5 m on sinällään paikkansa pitävä, mutta mahdollisen pelastustien kaartamisen vuoksi myös kääntösäde tulee huomioida. Samoin nostopaikan kaltevuudet, mahdollisesti pelastustien vapaa korkeus ja jopa pelastustien ja nostopaikan kantavuus.

Vastine:

Huomioitu ja tarvittavat muutokset rakennusjärjestyksen ehdotukseen tehty lausunnon mukaisesti.

6. Lupa- ja valvontavirasto

6.1 Tiivistelmä lausunnon sisällöstä ja vastineet

Kappaleessa 1.5 § olisi hyvä tarkentaa arvokkaan ympäristön määritelmää tai viitata rakennusjärjestyksen kohtaan, jossa tässä kappaleessa mainittu arvokas ympäristö on määritelty tarkemmin. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto (LVV) toteaa, että samassa kohtaa rakennushankkeen sijasta tulisi käyttää termiä rakentamishanke (mm. RakL 42 ja 48 §).

Vastine:

Rakennusjärjestyksen laadintatyöryhmän näkemyksen mukaan arvokkaan ympäristön täsmällinen ja yksityiskohtainen määrittely on haastavaa. Tämän vuoksi tapauskohtainen arviointi on tarkoituksenmukaisempi ratkaisu, sillä se jättää viranomaiselle tarvittavaa harkintavaltaa. Tarkkaan määrittelyyn liittyy riski siitä, että määritelmän piiriin kuuluvat alueet muuttuvat, lisääntyvät tai poistuvat. Tällöin rakennusjärjestyksen määräys voisi muodostua ristiriitaiseksi, harhaanjohtavaksi tai vanhentuneeksi. Rakennusjärjestyksessä käytetty määritelmä vastaa lisäksi rakentamislain 42 §:n 3 momentin säännöstä. Tarvittaessa rakennusvalvonta pyytää lausuntoja tapauskohtaisen arvioinnin tueksi.

Termi rakentamishanke on korjattu rakennusjärjestyksen ehdotukseen.

Arvokasta ympäristöä määriteltäessä rakennusjärjestyksessä olisi hyvä huomioida Kuntaliiton mallirakennusjärjestyksen huomio: Rakennettaessa uudis- tai lisärakennus sellaiselle tontille (rakennuspaikalle), jonka asemakaava on ollut voimassa yli 13 vuotta, on selvitettävä tontin (rakennuspaikan) mahdolliset kulttuuriarvot. Lisäksi lupa- ja valvontavirasto esittää, että rakennusjärjestyksessä tuotaisiin selkeästi ilmi, että rakentamislupa tarvitaan myös korjaus- tai muutostyöhön, jolla muutetaan kaavan tai lain nojalla suojeltua taikka historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokasta rakennusta tavalla, jolla on vaikutusta rakennuksen suojeltavalle tai rakennustaiteelliselle arvolle.

Vastine:

Yli 13 vuotta vanha asemakaava ja silloin tulevat edellytykset on rakentamislain pykälässä 56 §. Työryhmän näkemyksen mukaan rakennusjärjestyksessä ei ole tarpeen toistaa liikaa asioista, jotka ovat jo rakentamislainsäädännössä ja rakentamismääräyskokoelmassa. Rakentamisluvan tarve suojeltuihin, historiallisiin tai rakennustaiteellisesti arvokkaisiin kohteisiin on rakentamislain 42 §:ssä sekä rakennusjärjestyksen luonnoksen kohdassa 7 §.

Lausunnossa LVV kannattaa suunnittelutarvealuiden määrittämistä erillisellä kartalla luonnoksen kohdan 2.1 § mukaisesti.

Vastine:

Ei muutoksia/ toimenpiteitä.

LVV:n lausunnon mukaan luonnoksen kohdissa 2.3 §, 2.5 § ja 3.3 § tulisi määrätä myös rakentamisen pinta-alallinen enimmäismäärä.

Vastine:

Sodankylän kunnan aikaisemassakaan rakennusjärjestyksessä ei ole annettu vastaaville rakennuspaikoille rakentamisen enimmäismäärää kuin 20 % rakennuspaikan pinta-alasta, kuten luonnoksessakin on. Rakennusjärjestyksen laadinnan työryhmän näkemyksen mukaan määräys on ollut toimiva eikä rakentamista ole jatkossakaan tarpeen rajoittaa muilla tavoin. Merkittävimmissä ja mittavimmissa hankkeissa rakennuspaikka huomioiden, rakennusvalvontaviranomainen voi käyttää tapauskohtaisesti suunnittelutarveharkintaa, jolloin rakentamisen edellytykset tulevat rakentamislain 46 §:n mukaan.

LVV:n lausunnon mukaan luonnoksen kohdissa 3.6 § ja 4.9 § tulisi olla etäisyysvaatimuksia myös luonnontilaisille lähteille.

Vastine:

Etäisyysvaatimukset lähteisiin huomioitu ja korjattu rakennusjärjestyksen ehdotukseen.

LVV:n lausunnon mukaan luonnoksen kohdissa 4.2 § ja 4.6 § sallitut alle 10 m²:n rakenelman tai katoksen sijoittaminen asemakaavassa määrätyn rakennusalan rajan yli ei tulisi sallia. LVV:n käsityksen mukaan edelliset ratkaisut tarkoittaisivat sitä, että rakennusjärjestyksellä ohitettaisiin kaavassa osoitettu rakentamisen sijoittumisen ohjaus. LVV katsoo, että vaikka rakennuskohteelle ei tarvittaisi rakentamislupaa, ei se voi tarkoittaa muun sääntelyn ohittamista. Esimerkiksi AKL 58 §:n mukaan rakennuskohdetta ei saa rakentaa vastoin asemakaavaa. Rakentaminen vastoin asemakaavaa edellyttää poikkeamista AKL 58 §:n mukaisesta rakentamisrajoituksesta. Tarve poikkeamiselle voi siis syntyä myös tilanteissa, joissa rakentamislupaa ei tarvita.

Vastine:

Alle 10 m²:n rakennelman sallittavuus rakennusalan ulkopuolelle koskee luonnoksessa alle 10 m²:n rakennelmia tai katoksia, ei rakennuksia. Tarkoituksena ei ole ohittaa kaavamääräyksiä, vaan selkeyttää rakennelman ja rakennuksen ero rakennusjärjestyksessä. Rakennelman määrittelmä on luonnoksen kohdassa 1.6 §. Rakennelmiksi luokitellaan luonnoksen määritelmän mukaan kevytrakenteiset, lämmöneristämättömät ja siirtokelpoiset rakennuskohteet kuten pienet alle 10 m²:n ja alle 4 m korkeat vajat, kasvihuoneet, leikkimökit, jätesuojat sekä laitteet kuten puistomuuntamot ja vastaavat yhdyskuntatekniset laitteet. Määritelmää isommat tai varustellummat rakennuskohteet olisivat siis rakennuksia, joita koskee mm. kaavassa annetut rakennuksia koskevat määräykset. Sodankylän kunnassa on voimassa olevia kaavoja, joissa on esimerkiksi sallittu enintään 3 rakennuksen rakentaminen. Työryhmän näkemyksen mukaan luonnoksessa rakennelmiksi määriteltyjen kohteiden tulkitseminen rakennukseksi (esimerkiksi alle 10 m² leikkimökki tai jätesuoja) olisi kohtuunta ja tarpeetonta. Rakentamislain 17 §:n mukaan rakennusjärjestyksen määräykset eivät saa olla kiinteistönomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuuttomia.

LVV huomauttaa lausunnossaan luonnoksen kohtaa 7 §, että RakL 42.1 §:n kohdassa 5) ei ole määrätty tuulivoimalan lapojen korkeudesta.

Vastine:

Tuulivoimaloiden lapojen korkeutta koskeva kohta poistettu rakennusjärjestyksen ehdotuksesta.

Lausunnossaan LVV suosittelee pohtimaan luonnoksen kohtaa 7.4 §, että olisiko rakennusjärjestyksessä hyvä tuoda esille, että ilmalämpöpumpun sijoittamisessa ja kiinnittämisessä rakennuksen rakenteisiin tulee huomioida naapurustoon mahdollisesti aiheutuva värinä, runkomelu ja ulkoapäin tunkeutuva meluvaikutus. Myöskään ilmalämpöpumpun kondenssivesistä ei saa aiheutua haittaa rakenteille eikä ympäristölle.

Vastine:

Rakentamislaki ja mm. Ympäristöministeriön asetukset rakennuksen ääniympäristöstä (796/2017) sekä rakennusten kosteusteknisestä toimivuudesta (782/2017) antavat vaatimuksia ja määräyksiä kosteustekniselle toimivuudelle, ääniympäristöstä sekä melun- ja värinätorjunnalle. Työryhmän näkemyksen mukaan rakennusjärjestyksessä ei ole tarpeen toistaa liikaa asioita, jotka ovat jo rakentamislaisissa tai rakentamismääräyskokoelmassa. Lisäksi meluhaitat kuuluvat usein ympäristösuojeluviranomaisen toimivaltaan.

LVV muistuttaa lausunnossaan luonnoksen kohtaa 7.6 §, että vesialueelle rakennettavat laiturit ja muut rakenteet voivat edellyttää vesilain mukaista lupaa. Tavanomaista suurempien laitureiden, aallonmurtajien, vesialueen täyttöjen ja muiden vesitaloushankkeiden osalta luvan tarve tulee selvittää etukäteen. Lisäksi virastolle on tehtävä vesilain mukainen kirjallinen ilmoitus muun muassa ruoppauksista, vesistön alituksista ja maa-aineksen ottamisesta vesistön pohjasta. Muusta kuin vähäisestä ojituksesta tulee tehdä erillinen ojitusilmoitus.

Vastine:

Vesilain mukaisesta luvan tarpeesta lisätty rakennusjärjestyksen ehdotuksen kohtaan 7.6 §.

Luonnoksen kohtaan 8.1 § LVV esittää, että lisättäisiin maininta lainsäädännöstä, esimerkiksi: ”Pohjavesialueilla kaikkea toimintaa rajoittavat voimassa olevat vesilaki ja ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskielto (nyk. ympäristönsuojelulaki 17 §)”. Pohjaveden ylimmän pinnan ja maanpinnan väliin on jätettävä riittävä suojakerrospaksuus. Luonnoksessa esitettyjen selvitysvaatimusten osalta LVV esittää,

että kappaleeseen tehtäisiin tarkennus seuraavalla tavalla: Rakentaminen tärkeillä luokitelluilla pohjavesialueilla sekä pohjaveden pysyvä alentaminen edellyttää pohjaveden hallintasuunnitelmaa ja tarkkailuohjelmaa. Pohjaveden pysyvä alentaminen luokitelluilla pohjavesialueilla vaatii aina vesilain mukaisen luvan.

Vastine:

Pohjavesialueita koskevat asiat huomioitu ja tarkennettu rakennusjärjestyksen ehdotukseen lausunnon mukaisesti kohdassa 8.1 §.

Luonnoksen kohtaan 8.2 § LVV katsoo , että tilanteessa, jossa rakennuspaikan tai ympäröivän alueen maaperä on pilaantunut tai sen epäillään pilaantuneen, maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve on arvioitava. Pilaantuneesta maa-alueesta ja sen puhdistamisesta on ilmoitettava valtion valvontaviranomaiselle.

Vastine:

Pilaantunutta maaperää koskevat asiat huomioitu ja tarkennettu rakennusjärjestyksen ehdotukseen lausunnon mukaisesti kohdassa 8.2 §.

LVV katsoo lausunnossa luonnoksen 8.3 § kohtaa, että tilanteessa, jossa rakentamiseen liittyvän suunnittelun tai rakennustyön aikana havaitaan haitallisia yhdisteitä (esim. radon ja arseeni), on siitä viipymättä ilmoitettava kunnan rakennusvalvontavaltaviranomaiselle.

Vastine:

Haitallisia yhdisteitä (esim. arseeni tai radon) koskevia asioita tarkennettu rakennusjärjestyksen ehdotukseen lausunnon mukaisesti kohtaan 8.3 §.

LVV:n näkemyksen mukaan luonnoksen kohdassa 9 § tulisi tuoda esille alueen luontaisten kasvilajien käyttö istutuksissa. Tässä yhteydessä olisi lisäksi hyvä korostaa, että istutuksissa ei saa käyttää vieraslajeja.

Vastine:

Vieraslajien käyttö piha-alueella kielletty lisätty ehdotuksen kohtaan 9.1 § lausunnon mukaisesti tiivistäen.

Luonnoksen kohdasta 9.4 § LVV katsoo, että jo rakentamisen yhteydessä tulee järjestää kiinteistön jätehuollon edellyttämät tilat ja rakennelmat. Niiden sijoittamisessa ja toteuttamisessa tulee huomioida kunnan jätehuoltomääräysten lisäksi myös voimassa olevan jäteasetus (nyk. 978/2021, 10 § Jätteen keräys).

Vastine:

Viitauksia jäteasetukseen lisätty rakennusjärjestyksen ehdotukseen kohtaan 9.4 § lausunnon mukaisesti.

Lukuun 10 § luonnoksessa LVV pyytää huomioimaan, että rakennus- ja purkujätteet tulee ensisijaisesti hyödyntää materiaalina tai muutoin jätelain etusijajärjestyksen mukaisesti. Rakennushankkeesta vastaavan tulee suunnitella purkutyöt siten, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän, käyttökelpoiset rakennusosat ja materiaalit otetaan talteen uudelleenkäyttöä varten ja niiden hyödyntämiskohteet selvitetään etukäteen.

Purkamista koskevassa lupahakemuksessa tai ilmoituksessa on esitettävä tiedot syntyvistä jätteistä, niiden lajittelusta sekä vaarallisten jätteiden käsittelystä. Tarvittaessa on myös selvitettävä rakennuspaikan mahdollinen maaperän pilaantuneisuus. Laajemmissa purkukohteissa tulee laatia purkusuunnitelma, jossa esitetään purkutyön turvallisuusjärjestelyt, jätteiden lajittelu, hyödyntäminen ja käsittely sekä mahdolliset vaaralliset materiaalit, kuten asbesti.

Purkujätteet on kerättävä erikseen säädösten mukaisesti, ja ennen loppukatselmusta rakennusvalvonnalle on toimitettava selvitys jätteiden toteutuneesta käsittelystä. Jätteitä saa kuljettaa vain jätehuoltorekisteriin hyväksytty toimija, ja kuljetuksissa on noudatettava siirtoasiakirjavelvoitetta sekä säilytettävä asiakirjat lain edellyttämällä tavalla.

Vastine:

Rakentamislaisissa, maankäyttö- ja rakennusasetuksessa sekä mm. asetuksessa rakentamista koskevista suunnitelmista ja selvityksistä (216/2015, 14 §) ja asetuksessa purkumateriaali- ja rakennusjätteselvityksestä (1089/2024) säädetään rakennuksen purkamiseen liittyvistä menettelyistä, määräyksistä ja vaadittavista selvityksistä. Työryhmän näkemyksen mukaan rakennusjärjestyksessä ei ole tarpeen toistaa laajasti sellaisia määräyksiä, joista säädetään jo rakentamislaisissa ja rakentamista koskevilla asetuksilla.

Lisäksi jätelain mukaiset asiat kuuluvat ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan.

7. Paliskuntain yhdistys

7.1 Tiivistelmä lausunnon sisällöstä ja vastineet

Paliskuntain yhdistyksen lausunnon mukaan Sodankylän kunnan myymien ja vuokraamien tonttien luovutusasiakirjoissa tulisi olla maininta tontin sijaitsemisesta poronhoitoalueella ja sijainnista riippuen erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettua aluetta tai saamelaisten kotiseutualueella. Alue on pääasiallisesti erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettua aluetta, jolla olevaa valtion maata ei saa käyttää siten, että siitä aiheutuu poronhoidolle huomattavaa haittaa.

Vastine:

Tonttien luovutusasiakirjat ja valtion maiden käyttö eivät liity kunnan rakennusjärjestykseen eikä niistä kuulu antaa määräyksiä tai mainintoja rakennusjärjestyksessä.

Paliskuntain yhdistyksen lausunnon mukaan rakennuspaikkojen sijoittelun osalta kaavan yleismääräyksiin tulisi lisätä määräys: "Rakennettaessa poronhoitoalueella on huomioitava poronhoitolain 3 §:n takaama porojen vapaa laidunnusoikeus." Kaavamääräyksissä tulee ottaa huomioon, että PHL 31 §:n mukaan muualla kuin saamelaisten kotiseutualueella poroja on hoidettava siten, etteivät ne pääse puutarhoihin, vakinaisten asuntojen pihoihin tai muille erityiseen käyttöön otetulle alueelle. Kaavoitettaessa poronhoitoalueella, tulee pyytää kyseiseltä paliskunnalta/paliskunnilta lausunto kaavoituksen eri vaiheissa sekä huomioida PHL53§ mukainen neuvotteluvollisuus.

Vastine:

Kaavamääräyksiä ja kaavojen laatimiseen liittyviä menettelyä ei käsitellä rakennusjärjestyksessä.

Lausunnon mukaan rakennusjärjestyksen luonnoksessa kohdassa 4.9 § koskien eläinsuojien ja -tarhojen sijoittamista määrätään, että "Kyseisten alueiden lisäksi myös porotarhojen rakentaminen asemakaava-alueilla on kielletty, ellei aluetta ole nimenomaan osoitettu tähän käyttötarkoitukseen". Poroaitojen ja -tarhojen rakentaminen asemakaava-alueella tulisi olla sallittua ilman erikseen osoitettua käyttötarkoitusta, sillä voi olla mahdollista, että asemakaava-alueilla on jo olemassa

porotarhoja. Paliskunnilla voi olla myös tarpeen rakentaa aitoja, siirrettäviä tai kiinteitä, porojen keräämiseen ja siirtämiseen tietyiltä alueilta.

Vastine:

Porotarhojen rakentaminen asemakaava-alueelle on kielletty, ellei aluetta ole asemakaavassa nimenomaisesti osoitettu kyseiseen käyttötarkoitukseen. Vastaava määräys on sisältynyt myös aiempaan Sodankylän kunnan rakennusjärjestykseen, eikä sen soveltamisessa ole havaittu ongelmia.

Yksittäisten porojen tilapäistä pitämistä ei katsota porojen tarhaamiseksi.

8. Saamelaismuseum Siida

8.1 Tiivistelmä lausunnon sisällöstä ja vastineet

Saamelaismuseum siidan lausunnon mukaan rakennusjärjestyksen luonnoksen kohdassa 1.1 § on listattu joitain rakentamisessa sovellettavia määräyksiä. Lista on hyvä lisätä kulttuuriympäristöä koskevia lakeja, kuten laki rakennusperinnön suojelemisesta, kirkkolaki, laki ortodoksisesta kirkosta ja muinaismuistolaki.

Vastine:

Ehdotukseen lisätty kulttuuriympäristöä koskevia lakeja lausunnon mukaisesti kohtaan 1.1 §.

Lausunnon mukaan luonnoksen kohdan 1.5 § mainintaa hankkeeseen ryhtyvän selvitettävien eri tahojen lausuntotarpeita voisi täsmentää muotoon ”Kun rakennuskohde tai toimenpide sijoittuu arvokkaaseen ympäristöön tai suojeltuun kohteeseen, tulee hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä selvittää yhdessä rakennusvalvontaviranomaisen kanssa eri tahojen lausuntotarpeet ja mahdolliset toimenpidettä rajoittavat tekijät.”

Vastine:

Rakennusvalvonta katsoo tapauskohtaisesti lausuntotarpeet lupahakemusten käsittelyn yhteydessä, kuten kaikissa muissakin lupahakemuksissa ennen lupapäätöstä, eikä asiaa ole työryhmän näkemyksen mukaan tarpeen korostaa rakennusjärjestyksessä. Lisäksi on huomioitava rakentamislain tavoitteet, jossa byrokratiaa on karsittu siirtämällä pienempiä hankkeita pois luvanvaraisuudesta. Arvokkaaseen ympäristöön tai suojeltuun kohteeseen tapahtuvat toimenpiteet tarvitsevat kuitenkin rakentamisluvan

RakL 42 § ja rakennusjärjestyksen 7 §:n ehdotuksen mukaisesti. Rakennusvalvonta tekee rakentamisen neuvontaa RakL 103 §:n mukaisesti.

Siidan lausunnon mukaan luonnoksen kohtaan 7.3 § olisi hyvä lisätä maininta: Aurinkosähköjärjestelmien asentamisella ei saa aiheuttaa suojelukohteiden arvojen merkittävää heikkenemistä. Kohtaan 7.12 § oleva lause saattaa muotoon "eivät saa heikentää merkittävästi kyläkuva, maisemaa tai kohteen ominaispiirteitä.". Kohtaan 8 § olisi hyvä lisätä Kuntaliiton mallirakennusjärjestyksen kohtaa 25 §.

Vastine:

Kohtiin 7.3 §, 7.12 § lisätty mainintoja ja korjauksia lausunnon mukaisesti. Kuntaliiton mallirakennusjärjestyksen kohtaan 25 § vastine LVV:n vastineessa koskien arvokkaita ympäristöjä. Lisätty ehdotukseen uusi kohta 8.5 §.

9. Tunturi-Lapin ympäristöterveydenhuolto

9.1 Tiivistelmä lausunnon sisällöstä ja vastineet

Lausunnossa huomautetaan luonnoksen kohtaa 1.6 §, että voimassa olevan vesihuoltolain (119/2001) mukaan vesihuoltolaitoksella tarkoitetaan laitosta, joka huolehtii yhdyskunnan vesihuollosta, ja:

- a) toimittaa vettä talousvetenä käytettäväksi vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin; taikka
- b) vastaanottaa jätevettä vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilöltä.

Vastine:

Kohtaa 1.6 § tarkennettu rakennusjärjestyksen ehdotukseen lausunnon mukaisesti.

Kohdasta 4.7 § lausunnossa todetaan, että Sodankylän kunnan alueella toimii myös osakeyhtiömuotoisia talousvettä toimittavia laitoksia, jotka eivät ole vesihuoltolain mukaisia vesihuoltolaitoksia. Lisäksi esitetään, että rakennusjärjestyksessä kielletään energiakaivojen sijoittaminen tärkeille tai vedenhankintaan soveltuville pohjavesialueille erityisesti, jos pohjavesialueella sijaitsee talousvettä toimittavan laitoksen vedenottamo.

Vastine:

Kohtaan 4.7 § tarkannettu ehdotukseen osakeyhtiömuotoiset laitokset. Energiakaivojen rakentaminen pohjavesialueelle voi vaatia vesilain mukaisen luvan. Toimivalta vesilain mukaiseen lupaan on lupa- ja valvontavirastolla. Rakennusjärjestyksen luonnoksen ja ehdotuksen kohdassa 8.1 § on määräys, että energiakaivon rakentamislupahakemuksen liitteeksi pohjavesialueella tulee toimittaa lausunto luvantarpeen arvioinnista lupa- ja valvontavirastolta. Energiakaivon rakentaminen ei ole mahdollista pohjavesialueella, mikäli LVV vaatii vesilain mukaista lupaa eikä myöntäisi sitä. Myöskään LVV ei esitä lausunnossaan energiakaivojen kieltämistä täysin rakennusjärjestyksellä.

Kohtaan 4.9 § lausunnon mukaan eläinsuojien ja -tarhojen sijoittaminen ei ole otettu huomioon tarvittavia ulkotarha- ja laidunalueita. Lausunnossa ehdotetaan lisäystä kohtaan, että rakennuspaikalla on osoitettavissa riittävästi tilaa eläimen ulkoilulle (esim. ulko-tarha, jaloittelualue, laidunalue) sekä paikka lannan varastoinnille.

Vastine:

Rakentamislaki ei anna määräyksiä eläinten ulko-alueiden koolle tai lannan varastoinnille. Rakennuskohteen sijoittamisen edellytykset tulevat rakentamislaita. Asia ei ole työryhmän näkemyksen mukaan rakennusvalvontaviranomaisen toimivallassa eikä rakennusvalvonnan henkilöstöllä ole edellytyksiä valvoa asiaa. Tarvittaessa eläintenpitoon liittyvistä hankkeista pyydetään lausuntoja.

Tunturi-Lapin ympäristöterveydenhuolto kiinnittää lausunnossaan huomiota kohtaan 8.1 § siihen, että Kuntaliiton mallirakennusjärjestyksen mukaan maalämpökaivojen sijoittaminen pohjavesialueelle edellyttää vesilain mukaista lupaa. Luonnoksessa sanamuodot on "voi edellyttää vesilain mukaista lupaa". Myös kyseiseen kohtaan ehdotetaan energiakaivojen kieltäminen rakennusjärjestyksellä kokonaan, jos pohjavesialueella sijaitsee talousvettä toimittavan laitoksen vedenottamo.

Vastine:

Sanamuoto "voi edellyttää vesilain mukaista lupaa" on tietoinen muutos Kuntaliiton mallirakennusjärjestyksestä. Vesilain mukaiset asiat eivät ole rakennusvalvontaviranomaisen toimivallassa, joten rakennusjärjestyksellä ei voida ehdottomasti määrätä vesilain mukaisen luvan tarvetta. Tästä syystä on määrätty lausunnon toimittaminen luvan tarpeen arvioinnista LVV:ltä rakentamislupahakemuksen liitteeksi. Energiakaivojen kieltämisestä kokonaan vastine aiemmin.

Tunturi-Lapin ympäristöterveydenhuolto ehdottaa lausunnossa, että rakennusjärjestykseen lisättäisiin seuraavaa: Kiinteistöä varten tulee sen käyttötarkoitus huomioon ottaen olla riittävästi laadultaan soveltuvaa talousvettä. Vesihuoltoverkoston ulkopuolisilla alueilla rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee ottaa huomioon talousveden laatuun liittyvät tekijät, kuten radon-, rauta- ja mangaanipitoisuus, päättäessään rakennuksen vesihuoltojärjestelystä.

Vastine:

Rakentamislaki säätelee rakennuksista mm. kokoa, tiloja ja varusteita. Talousveden laatua ei säädellä rakentamislaisissa ja asia ei kuulu rakennusvalvontaviranomaisen toimivaltaan, jolloin asiaa ei ole työryhmän näkemyksen mukaan tarpeen käsitellä rakennusjärjestyksessä. Vesihuoltoon liittyville varusteille rakennuksissa annetaan rakentamismääräyskokoelmassa ja ympäristöministeriön asetuksilla teknisiä vaatimuksia, joten asioita ei ole työryhmän näkemyksen mukaan tarpeen lähteä toistamaan rakennusjärjestyksessä.

Lausunnossa ehdotetaan lisäämään rakennusjärjestykseen Kuntaliiton mallirakennusjärjestyksen mukaisesti, että tontin valaistusjärjestelyissä valolaitteiden sijoitus, suuntaus ja valoteho on sovitettava siten, että ne lisäävät alueen turvallisuutta ja viihtyvyyttä, eivätkä tarpeettomasti ja haitallisesti luo ympäristöönsä häiriövaloa.

Vastine:

Mallirakennusjärjestyksen määräys on työryhmän näkemyksen mukaan melko tulkinnanvarainen ja vaikeasti valvottava asia. Rakentamislaki antaa määräyksiä rakennuksen valaistusolosuhteille, joten asiaa ei ole työryhmän näkemyksen mukaan tarpeen lähteä toistamaan rakennusjärjestyksellä.

Lausunnossa ehdotetaan lisäämään Kuntaliiton mallirakennusjärjestyksen mukaisesti rakennuksen suunnittelussa ja rakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota rakennukseen ulkoapäin tunkeutuvan melun, runkomelun sekä tärinän torjuntaan rakennuksen käyttötarkoitus huomioiden. Maanteiden ja katujen läheisyydessä rakennuspaikan maaperään liikenteestä mahdollisesti aiheutuva tärinä tai runkomelu tulee ottaa huomioon rakennusten sijoittamisessa ja rakenteiden suunnittelussa.

Vastine:

Rakentamislaki ja mm. Ympäristöministeriön asetukset rakennuksen ääniympäristöstä (796/2017) antavat vaatimuksia ääniympäristöstä sekä melun- ja tärinäntorjunnalle.

Työryhmän näkemyksen mukaan rakennusjärjestyksessä ei ole tarpeen toistaa liikaa asioista, jotka ovat jo rakentamislaisissa ja rakentamismääräyskokoelmassa. Lisäksi meluhaitat kuuluvat usein ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan.

10. Yksityishenkilö 11.4.2026

10.1 Tiivistelmä mielipiteen sisällöstä ja vastineet

Mielipiteen mukaan rakentamisjärjestyksen luonnoksessa on useita täsmennystä vaativia kohtia. Rakentamistapaohjeiden asema suhteessa rakentamisjärjestykseen ja määräyshierarkiaan jää mielipiteen mukaan epäselväksi, samoin niiden käsittely tässä asiakirjassa tai mahdollisessa erillisessä dokumentissa. Rakennusvalvontaviranomaisen roolia määräysten ja ohjeiden valvojana sekä kehittäjänä tulisi kuvata selkeämmin. Harmaiden tietolaatikoiden tarkoitus ja tulkinta vaativat ohjeistusta, ja lyhenne RakL HE olisi syytä avata. Myös rakentamipaikan käsite tulisi määritellä ennen sen käyttöä määräyksissä.

Puhtaan siirtymän käsite jää mielipiteen antajan mukaan epäselväksi, joten sen sisältö ja sääntelyn perusteet olisi hyvä avata. Rakennuskohteita koskevissa määräyksissä tulisi täsmentää, koskevatko ne rakennuksia, rakennelmia vai kaikkia rakennuskohteita. Lisäksi rakennusten korkeutta, korkeusasemaa ja ympäristöön sopeutumista koskevat vaatimukset kaipaavat tarkennuksia erityisesti pohjoisten ranta-alueiden olosuhteet huomioiden.

Osoiteviittojen sijoittamisesta tulisi antaa ohjeistus myös kohteille, joihin kuljetaan ilman tieyhteyttä. Konttien käyttö pysyvinä tilaratkaisuina olisi syytä huomioida määräyksissä erikseen. Taulukoissa olisi hyödyllistä erottaa toisistaan lainsäädäntöön perustuvat vaatimukset ja paikalliset määräykset.

Myös tulisijan vaihtamiseen liittyvä lupatarve sekä hälytysajoneuvon määritelmä kaipaavat tarkennusta, jotta määräysten tulkinta on yksiselitteistä erityisesti syrjäisillä ja tieverkon ulkopuolisilla alueilla.

Vastine:

Työryhmä kävi läpi mielipiteessä esitettyjä asioita. Työryhmän näkemyksen mukaan rakennusjärjestys on riittävän selkeä. Se on tehty suurimmaksi osin Kuntaliiton mallipohjan, muita Lapin kuntia ja aiempaa rakennusjärjestystä mukaillen. Työryhmän näkemyksen mukaan rakennusjärjestykseen ei ole tarkoituksen mukaista lähteä

määrittelemään toistuvasti rakentamislaisissa olevia termejä tai laissa asetettua rakennusvalvontaviranomaisen roolia.

Puhtaan siirtymän käsite on rakentamislaisissa esiintyvä termi ja rakentamislain 43 a §:ssa on määritelty tarkoitetut hankkeet, joten sitä ei ole työryhmän näkemyksen mukaan tarpeen lähteä toistamaan rakennusjärjestykseen. Rakennuksen korkeus ja sopeutuminen ympäristöön vaatii usein tapauskohtaista harkintaa, joten sitä ei ole työryhmän näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaista määrittää tarkasti rakennusjärjestykseen. Rakentamislaki ja rakennusjärjestyksen luonnos määrää sopeutumista ja muuta rakennuksen ominaispiirteitä työryhmän näkemyksen mukaan riittävästi.

Osoitenumeroiden suhteen noudatetaan Kuntaliiton ohjeistuksia. Lisäksi osoitenumeroiden ja opasteiden määrittely vaatii usein tapauskohtaista harkintaa, jolloin asiaa ei voida määrätä täysin tarkasti rakennusjärjestykseen. Konttirakennukset täyttävät paikallaan pysytettynä rakentamislain 2 §:n määritelmän rakennukselle, joilloin niillä on samat vaatimukset ja määräykset kuin muillakin rakennuksilla, joten työryhmän näkemyksen mukaan konttirakennuksia ei ole tarpeen eritellä rakennusjärjestykseen.

Luonnoksen mukaisesti vastaavan tulisijan asentaminen asuisrakennuksessa on vapautettu luvanvaraisuudesta (esim. saunan kiukaan vaihtaminen vastaavaan kiukaaseen). Luonnoksen mukaisesti hälytysajoneuvon tulee päästä riittävän lähelle rakennusta. Lapin pelastuslaitos ei myöskään esitä omassa lausunnossaan kohtaa ongelmaksi. Tiettömien taipaleiden taakse rakentamista ei rakennusjärjestys siis kiellä ja vastaava määräys on myös aiemmassa rakennusjärjestyksessä. Toimivalta ja tapauskohtainen harkinta rakennusjärjestyksen suhteen on paikallisella rakennusvalvontaviranomaisella.

Vastineet laati uuden rakennusjärjestyksen työryhmä (Tekn. ltk 14 § / 14.2.2024):

tekninen johtaja, Matias Yliriesto
puh. 040 774 2828
matias.yliriesto@sodankyla.fi

rakennustarkastaja, Joni Kiemunki
puh. 040 620 6436
joni.kiemunki@sodankyla.fi

rakennustarkastaja, Hannu Hukki
puh. 0400 193 790
hannu.hukki@sodankyla.fi

kaavoittaja, Tiia Piippo
puh. 0400 586 621
tiia.piippo@sodankyla.fi